

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łące

PODSTAWA PRAWNA:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo Oświatowe
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. – o Systemie Oświaty
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
- Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- Rozporządzenie MEN z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli.
- Rozporządzenie MEN z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.

ZAŁOŻENIA:

- WSDZ to celowe, systematyczne i zaplanowane działania podejmowane przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łące.
- Działania realizowane są w sposób spójny zgodnie z programem realizacji na każdy rok szkolny.
- Wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat.
- Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.
- Na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ środowiska.
- WSDZ obejmuje pracę indywidualną oraz grupową z uczniami i rodzicami, a także nauczycielami. Ma charakter działań planowych.
- Placówka realizuje koncepcję uczenia się przez całe życie.

PODSTAWOWE POJĘCIA:

- **Działania związane z doradztwem zawodowym** - ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno - gospodarczym.
- **Preorientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

- **Orientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I – VI szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.
- **Doradztwo zawodowe** – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII – VIII szkoły podstawowej w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.
- **Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ)** – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

CELE OGÓLNE:

realizacji preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w ZSP w Łące:

- **Celem preorientacji zawodowej** jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich prozawodowych marzeń.
- **Celem orientacji zawodowej w klasach I – III** jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
- **Celem orientacji zawodowej w klasach IV –VI** jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.
- **Celem doradztwa zawodowego w klasach VII – VIII** szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania - przy wsparciu doradczym - decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Absolwent ZSP w Łące dokonuje trafnych decyzji edukacyjnych, podejmuje naukę w szkołach ponadpodstawowych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i zdolnościami:

1. Przygotowanie młodzieży do podjęcia trafnych decyzji o dalszym kształceniu i aktywności zawodowej.
2. Określenie predyspozycji i zainteresowań ucznia.
3. Przygotowanie ucznia do samodzielności w różnych sytuacjach życiowych.
4. Rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości.
5. Kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy.
6. Rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.
7. Poszerzanie własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
8. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
9. Wzrost świadomości u uczniów dotyczący odpowiedzialności za własną przyszłość zawodową.

Celem w roku szkolnym 2024/2025 jest także wdrożenie projektu, w którym bierzemy udział jako ZSP w Łące pt.: „Kariera bez barier”. Projekt ten realizuje Instytut Badań Edukacyjnych. Pełna nazwa projektu to „Poprawa skuteczności procesów kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży (w tym z niepełnosprawnościami) w celu przygotowania do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy we współpracy z podmiotami zewnętrznymi”.

Głównym celem projektu jest wsparcie nauczycieli, doradców zawodowych i innych specjalistów z otoczenia uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnościami, w przygotowaniu do ich przyszłej tranzycji na rynek pracy zarówno w zakresie:

- budowania pozytywnych postaw uczniów dotyczących aktywności zawodowej,

jak i:

- kształtowania u uczniów konkretnych umiejętności potrzebnych na rynku pracy.

CELE SZCZEGÓŁOWE I TREŚCI PROGRAMU:

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, jednolitych z obszarami wszystkich programów, które wyznaczają treści programowe preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

Cele szczegółowe doradztwa zawodowego w szkole podstawowej sformułowane odrębnie dla czterech różnych bloków tematycznych:

1. Poznanie siebie (samopoznanie). Treści realizowane w tym obszarze obejmują następujące zagadnienia:

- a) Moje mocne i słabe strony,
- b) Zainteresowania i predyspozycje zawodowe,
- c) Umiejętność komunikacji,
- d) Radzenie sobie ze stresem,
- e) Zasoby (kompetencje, zdolności),
- f) Wartości,
- g) Stan zdrowia,
- h) Predyspozycje i preferencje zawodowe.

Cele szczegółowe:

- 1) Uczeń potrafi określić swoje mocne i słabe strony;
- 2) Uczeń potrafi określić swoje zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe;
- 3) Uczeń potrafi zdiagnozować swoje zapotrzebowanie na informacje edukacyjne i zawodowe;
- 4) Uczeń stosuje zasady skutecznej komunikacji, unikając barier, które ją ograniczają;
- 5) Uczeń określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 6) Uczeń docenia wartość pracy.

2. Rynek pracy i świat zawodów. Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- a) Klasyfikacja zawodów i ich charakterystyka,
- b) Zawody przyszłości, zawody nowe i deficytowe,
- c) Charakterystyka rynku pracy,
- d) Kształtowanie postaw przedsiębiorczych,
- e) Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy,
- f) Autoprezentacja,

g) Drogi dojścia do zawodu.

Cele szczegółowe:

- a) Uczeń wymienia zawody przyszłości, zawody deficytowe i te, które od niedawna funkcjonują na polskim rynku pracy;
- b) Uczeń charakteryzuje wymagania, środowisko pracy i czynności interesującego go zawodów;
- c) Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody;
- d) Uczeń zna drogi zdobywania wybranych zawodów;
- e) Uczeń uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- f) Uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- g) Uczeń potrafi dokonać autoprezentacji;
- h) Uczeń zna kompetencje kluczowe .

3. **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.** Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- a) Znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się,
- b) Wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Cele szczegółowe:

- a) Uczeń analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- b) Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
- c) Uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;
- d) Uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. **Planowanie własnego rozwoju i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowej.** Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- a) Możliwości wyboru drogi zawodowej i edukacyjnej po ukończeniu szkoły podstawowej.
- b) Czynniki planowania kariery edukacyjno – zawodowej.
- c) Tworzenie Indywidualnych Planów Działania.
- d) Planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego.
- e) Podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, ustawiczne korzystanie z poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe:

- a) Uczeń wymienia czynniki potrzebne do planowania kariery edukacyjno – zawodowej;
- b) Uczeń potrafi opracować swój własny plan kariery zawodowej na podstawie swoich poznanych zasobów IPD;
- c) Uczeń rozumie potrzebę dalszego kształcenia, kształcenia ustawicznego;
- d) Uczeń podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjnej

ADRESACI PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO:

Adresatami programu są uczniowie ZSP w Łące, ich rodzice oraz nauczyciele.

Program będzie realizowany sukcesywnie:

- w oddziałach przedszkolnych w formie preorientacji zawodowej, pogadanki, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, gier i zabaw zawodowawczych
- w klasach I - III w formie orientacji zawodowej: wycieczek, konkursów, gier, pokazów, spotkań z przedstawicielami zawodów
- w klasach IV -VI w formie orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i w ramach lekcji przedmiotowych .
- klasy VII i VIII będą uczestniczyć w obowiązkowych lekcjach z doradztwa zawodowego, (realizacja programu doradztwa zawodowego), dodatkowo biorąc udział w wycieczkach zawodowawczych, prelekcjach, spotkaniach i konkursach.
- dla zainteresowanych rodziców prowadzone będą konsultacje indywidualne

OSOBY REALIZUJĄCE PROGRAM DORADZTWA I ICH ZADANIA:

- **Dyrektor szkoły** – odpowiedzialny za realizację działań doradztwa zawodowego, pośredniczy w kontaktach pomiędzy uczestnikami procesu preorientacji, orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- **Doradca zawodowy** – realizacja scenariuszy z doradztwa zawodowego, indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji uczniów, tworzenie IPD, organizacja konkursów, prowadzenie tablicy informacyjnej, gromadzenie literatury, przedstawianie aktualnych informacji z rynku pracy i rynku edukacyjnego, pomoc w trafnym wyborze dalszej drogi zawodowej, współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- **Nauczyciele specjaliści: pedagog, psycholog** – pomoc w samopoznaniu podczas konsultacji psychologiczno – pedagogicznych; określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów; włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów; współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów; włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- **Wychowawcy** – określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów; eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych; współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej; współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej;
- **Nauczyciel bibliotekarz** – gromadzi aktualne publikacje, współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym; aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- **Nauczyciel informatyki** – udostępnia uczniom programy komputerowe z zakresu doradztwa zawodowego;

- **Pozostali nauczyciele** – stosują korelację międzyprzedmiotową, realizując podstawę programową. Analiza programów nauczania poszczególnych przedmiotów pozwala także włączyć nauczycieli w omawianie zagadnień z poradnictwa zawodowego; treści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego integrowane są z treściami realizowanymi w ramach przedmiotów. Podział zadań według kompetencji, wiedzy, doświadczenia i umiejętności w zakresie doradztwa zawodowego;
- **Nauczyciele – wychowawcy świetlicy** szkolnej włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej; współpracują z wychowawcami klas 1-3;
- **Pielęgniarka szkolna** – organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków, adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów, przeprowadza pogadanki o przeciwwskazaniach do wykonywania zawodów.

ZADANIA NAUCZYCIELI:

Bieżąca obserwacja pracy ucznia i osiągniętych przez niego efektów pod kątem predyspozycji do nauki danego przedmiotu oraz pomoc w określeniu mocnych i słabych stron ucznia:

- rozwijanie indywidualnych uzdolnień i zainteresowań uczniowskich,
- systematyczna kontrola efektów nauczania (próbne egzaminy, motywujący system oceniania itp.),
- realizacja obszarów doradztwa zawodowego w kontekście realizacji podstawy programowej
- przekazywanie informacji o zastosowaniu i przydatności danych treści nauczania w różnych dziedzinach życia (informacje pomocne w wyborze zawodu).

ZADANIA INSTYTUCJI WSPÓŁPRACUJĄCYCH W RAMACH REALIZACJI WSDZ:

Aktywna współpraca z:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Pszczynie: diagnoza uzdolnień poznawczych i predyspozycji zawodowych, konsultacje indywidualne na terenie szkoły i poradni dla uczniów i rodziców; prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- Szkołami ponadpodstawowymi - LO, Technika, Szkoły Branżowe I Stopnia: udział młodzieży w Dniach otwartych szkół, w targach szkół, lekcjach pokazowych, prelekcjach, organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, udzielanie informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji;
- Ośrodkiem Rozwoju Edukacji: materiały metodyczne, dydaktyczne, publikacje, multimedialne;
- Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP): organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych; informowanie uczniów ostatnich klas o możliwości odbywania zajęć praktycznych lub praktyk zawodowych, wycieczki dla dzieci w celu poznania pracowni zawodoznawczych;
- Centrum Rozwoju Doradztwa Zawodowego: konsultacje z nauczycielami, konsultacje indywidualne z uczniami, warsztaty z zakresu wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej.
- Wyższymi uczelniami: warsztaty dla młodzieży z zakresu planowania kariery edukacyjno - zawodowej

- Pracodawcami: spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki do firm, instytucji itp.

METODY I FORMY PRACY:

Metody i formy pracy uczniów:

- Zajęcia warsztatowe
- Analiza przypadku
- Rozmowy doradcze
- Metody testowe
- Burza mózgów
- Mini wykład
- Plakat
- Skojarzenia
- Wycieczki zawodoznawcze
- Konkursy plastyczne dotyczące planowania kariery
- Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, przedstawicielami różnych zawodów
- Udział w Targach Edukacyjnych Szkół
- Spotkania z absolwentami szkoły – losy absolwentów, kariera zawodowa
- Pogadanki, prelekcje, konkursy
- Gry i zabawy
- Udział w Ogólnopolskim Tygodniu Kariery.

Formy adresowane do rodziców:

- Zapoznanie rodziców z programem doradztwa zawodowego w szkole;
- Udostępnianie rodzicom informatorów o szkołach ponadpodstawowych i literatury z zakresu doradztwa zawodowego;
- Indywidualne rozmowy z pedagogiem, doradcą zawodowym, psychologiem, wychowawcą;
- Wykorzystanie doświadczeń rodziców w zakresie mobilności zawodowej;
- Prowadzenie przez doradcę zawodowego prelekcji, pogadanek na zebraniach rodziców według bieżących potrzeb;
- Przekazywanie na bieżąco informacji dotyczących kierunków kształcenia zawodowego w szkołach technicznych rekrutacji do szkół, zawodów przyszłości, targów edukacyjnych.

ZASOBY PRACY:

- Filmy o zawodach;
- Informatory o zawodach i kierunkach kształcenia, typach szkół,
- Testy do badań indywidualnych i grupowych, kwestionariusze zainteresowań i uzdolnień,
- Filmy instruktażowe,
- Prezentacje multimedialne,
- Tablica informacyjna,
- Zakładka na stronie internetowej szkoły z doradztwa zawodowego.

EFEKTY DZIAŁAŃ WSDZ:

Uczeń:

- umie współpracować w grupie,
- samodzielnie planuje własną drogę kariery,
- rozwija kompetencje kluczowe,
- określa własne predyspozycje zawodowe,
- rozwija zainteresowania,
- orientuje się w kwalifikacjach i kompetencjach pożądanym na rynku pracy,
- rozumie zależność wyboru zawodu od zainteresowań,
- wymienia zawody związane z jego zainteresowaniami,
- rozwija swoje zainteresowania, zdolności, umiejętności,
- zapoznaje się z ofertą edukacyjną szkół ponadpodstawowych i dokonuje świadomego, trafnego wyboru zawodu,
- rozumie konieczność ustawicznego kształcenia.

Szkoła:

- konkurencyjność szkoły, poprawa jej wizerunku, poprawa jakości pracy szkoły,
- przygotowanie ucznia do pełnienia ról społecznych, zawodowych,
- podniesienie świadomości rangi doradztwa zawodowego,
- trafne wybory edukacyjne uczniów,
- świadomi siebie uczniowie, mają większą motywację do nauki, pracy (przyczyni się do lepszych wyników nauczania).

EWALUACJA DZIAŁAŃ WSDZ:

- Analiza prowadzonej dokumentacji uczniów korzystających z porad i informacji zawodowych,
- Indywidualne rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami. Rozmowy powinny dotyczyć tego, czy WSDZ:
 - uwzględni potrzeby rozwojowe uczniów, rodziców, nauczycieli
 - rozwija ich wiedzę i umiejętności
 - kształtuje postawy i zachowania,
 - buduje kompetencje osobiste i społeczne,
 - angażuje wszystkich pracowników szkoły,
 - angażuje instytucje zewnętrzne, rodziców
- Informacje - burza mózgów

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Program preorientacji zawodowej dla dzieci z oddziałów przedszkolnych

Załącznik nr 2

Program orientacji zawodowej dla uczniów klas I-III

Załącznik nr 3

Program orientacji zawodowej dla uczniów klas IV-VI

Załącznik nr 4

Program doradztwa zawodowego dla uczniów klas VII-VIII

Załącznik nr 1

PROGRAM PREORIENTACJI ZAWODOWEJ DLA DZIECI Z ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu preorientacji zawodowej są spójne z celami orientacji zawodowej (klasy I - III i klasy IV - VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

CEL GŁÓWNY:

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, rozwijanie zainteresowań dzieci.

TREŚCI PROGRAMOWE ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. Poznanie siebie:

Dziecko:

- 1) określa, co lubi robić;
- 2) podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 3) określa, co robi dobrze;
- 4) podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych;

II. Świat zawodów i rynek pracy:

Dziecko:

- 1) odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2) podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 3) wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy, koncert, poczta,...);
- 4) podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem
- 5) opowiada o sobie w grupie rówieśniczej

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

Dziecko:

- 1) nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 2) nazywa czynności, których lubi się uczyć

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

Dziecko:

- 1) opowiada, kim chciałoby zostać;
- 2) na miarę swoich możliwości planuje własne działania (lub działania grupy) poprzez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 3) podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJE PROGRAMU:

Zadania z zakresu preorientacji zawodowej realizuje nauczyciel wychowania przedszkolnego, logopeda, psycholog, pedagog oraz rodzice reprezentujący różne zawody w ciągu całego roku szkolnego.

METODY PRACY:

- Skojarzenia,
- Wycieczki zawodoznawcze,
- Pogadanki,
- Gry i zabawy,
- Konkursy plastyczne,
- Filmy,
- Spotkania z rodzicami reprezentującymi różne zawody.

EWALUACJA DZIAŁAŃ

- pytania ewaluacyjne do dzieci dotyczące atrakcyjności zajęć
- analiza prac wykonanych przez dzieci w ramach działań z zakresu preorientacji zawodowej

PRZYKŁADOWE TEMATY, KTÓRE BĘDĄ REALIZOWANE PRZEZ WYCHOWAWCÓW W PRZEDSZKOLU:

- 1) Kim chciałbym/chciałabym zostać w przyszłości?
- 2) Zapraszamy kogoś, żeby opowiedzieli o swoim zawodzie.
- 3) Zabawa w teatr - aktor.
- 4) Kucharz kto to taki?
- 5) Kim jest artysta?
- 6) Praca sprzedawcy.
- 7) Wybrać zawód - trudna sprawa.
- 8) Co robią moi bliscy?
- 9) Kim chciałbym zostać, gdy dorosnę?
- 10) Poznajemy wybrane zawody.
- 11) Gdybym był naukowcem.
- 12) Praca sprzedawcy.
- 13) Ząbki jak perełki.

PROGRAM ORIENTACJI ZAWODOWEJ DLA KLAS I-III

CEL GŁÓWNY:

Celem orientacji zawodowej w klasach I –III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz rozwijanie zainteresowań i pasji.

TREŚCI PROGRAMOWE ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. Poznanie siebie:

Uczeń:

- 1) opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 2) prezentuje swoje zainteresowania na forum;
- 3) podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 4) podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 5) podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

II. Świat zawodów i rynek pracy:

Uczeń:

- 1) odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2) podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 3) opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach);
- 4) omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje
- 5) opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu,
- 6) posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

Uczeń:

- 1) uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 2) wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3) wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

Uczeń:

- 1) opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 2) planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu;
- 3) próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU:

- Wychowawcy
- Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej
- Pedagog

- Psycholog
- Nauczyciele wychowawcy świetlicy

REALIZACJA PROGRAMU ORIENTACJI ZAWODOWEJ odbywa się:

- na zajęciach edukacji wczesnoszkolnej w ramach realizacji podstawy programowej
- na dodatkowych zajęciach ze specjalistami według potrzeb i możliwości
- w ramach wycieczek szkolnych

METODY PRACY:

- Metoda projektu
- Pogadanka
- Burza mózgów
- Skojarzenia
- Konkursy
- Dni talentów
- Wycieczki: CKP, firmy, instytucje
- Spotkania z przedstawicielami zawodów
- Praca w grupach
- Pokaz
- Prezentacja

EWALUACJA DZIAŁAŃ:

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z orientacją zawodową poświęcone m.in. omawianiu skuteczność podejmowanych działań
- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć
- autorefleksja i samoocena uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć)

EFEKTY DZIAŁAŃ:

- Uczniowie wiedzą, że są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu
- Proaktywna postawa uczniów wobec pracy

PRZYKŁADOWE TEMATY, KTÓRE BĘDĄ REALIZOWANE PRZEZ WYCHOWAWCÓW W KLASACH I - III:

- 1) Mamy różne zainteresowania.
- 2) Chlebowa historia.
- 3) Mój nauczyciel.
- 4) Zawody w przyszłości – jak mogą wyglądać?
- 5) Mój dzień pracy – jak wygląda praca różnych zawodów.
- 6) Zawody w moim otoczeniu.
- 7) Czym zajmuje się zegarmistrz?
- 8) Czy każdy zawód jest potrzebny?
- 9) Po co są służby ratownicze?
- 10) Jakie zawody będą w przyszłości?
- 11) Kim będę, gdy dorosnę ?
- 12) Poznają różne zawody.
- 13) Zawody przyszłości, przeszłości i zapomniane.

- 14) Czy drzewo może sięgać do samego nieba?
- 15) Kto interesuje się kosmosem?
- 16) Czy warto jeszcze pisać listy?

PROGRAM ORIENTACJI ZAWODOWEJ W KLASACH IV-VI

CEL OGÓLNY:

Celem orientacji zawodowej w klasach IV –VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

TREŚCI PROGRAMOWE ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. Poznawanie własnych zasobów:

Uczeń:

- 1) określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 2) wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 3) podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 4) prezentuje swoje zainteresowania/uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców

II. Świat zawodów i rynek pracy:

Uczeń:

- 1) wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup, opisuje różne drogi dojścia do nich oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2) opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka;
- 3) podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 4) posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 5) wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

Uczeń:

- 1) wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 2) wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3) samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

Uczeń:

- 1) opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych;
- 2) planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 3) próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU:

- Wychowawcy
- Nauczyciele
- Pedagog i psycholog

- Nauczyciel bibliotekarz
- Doradca zawodowy

REALIZACJA PROGRAMU ORIENTACJI ZAWODOWEJ odbywa się:

- na godzinach wychowawczych
- na dodatkowych zajęciach ze specjalistami według potrzeb i możliwości
- w ramach wycieczek szkolnych

METODY PRACY:

- Metoda projektu
- Pogadanki
- Burza mózgów
- Skojarzenia
- Konkursy, Dni talentów
- Wycieczki tematyczne
- Spotkania z przedstawicielami zawodów
- Praca w zespołach
- Pokaz
- Prezentacja

EFEKTY DZIAŁAŃ

Uczeń:

- Rozpoznaje swoje zainteresowania, mocne i słabe strony, umiejętności
- Przyjmuje postawę samodzielności, odpowiedzialności i sprawczości, tj. przekonanie, że jest podmiotem własnych działań zdolnym do wprowadzania zmian w swoim otoczeniu.
- Świadomie podejmuje decyzje edukacyjne i zawodowe
- Zna wartość pracy i znaczenie pracy w życiu człowieka

EWALUACJA DZIAŁAŃ

- pytania ewaluacyjne do uczniów (umożliwiające uczniom np. samoocenę własnej aktywności na zajęciach, samoocenę stopnia zrozumienia/przyswojenia poruszanych treści),
- autorefleksje uczniów (swobodne wypowiedzi na rozpoczęcie i zakończenie zajęć),
- analiza wytworów pracy uczniów

PRZYKŁADOWE TEMATY, KTÓRE BĘDĄ REALIZOWANE PRZEZ WYCHOWAWCÓW W KLASACH IV – VI:

- 1) Zawodowy idol – czy Picasso też był kiedyś dzieckiem?
- 2) Kiedy zaczynamy się uczyć i kiedy kończymy
- 3) Moc jest ze mną – ja też jestem supermenem.
- 4) Jaki jestem – oto jest pytanie.
- 5) Czy kreatywność potrzebna jest w życiu zawodowym?
- 6) Świat zawodów.
- 7) Klasa 5b ma talent (poznajemy i prezentujemy swoje talenty)
- 8) Jak rozwijać swoje pasje?
- 9) Kilka słów o motywacji, czyli nasza droga do osiągnięcia celu.

PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO W KLASACH VII-VIII

CEL OGÓLNY:

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji, a także kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy i rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie.

TREŚCI PROGRAMOWE ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. Poznawanie własnych zasobów:

Uczeń:

- 1) określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych,
- 2) rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe)
- 3) dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł
- 4) rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno – zawodowych
- 5) rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej,
- 6) określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji,
- 7) określa własną hierarchię wartości i potrzeb

II. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 1) wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania,
- 2) porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców
- 3) wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy,
- 4) uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka
- 5) analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy
- 6) wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową,
- 7) dokonuje autoprezentacji,
- 8) charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

Uczeń:

- 1) analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji
- 2) analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów
- 3) charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce

- 4) określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

Uczeń:

- 1) dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym nauczyciela bądź rodziców;
- 2) określa cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
- 3) identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy
- 4) planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU

- Wychowawcy
- Nauczyciele
- Pedagog
- Psycholog
- Nauczyciel bibliotekarz
- Doradca zawodowy
- Pielęgniarka szkolna
- Nauczyciel informatyki

REALIZACJA PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO odbywa się:

- na wszystkich przedmiotach w ramach korelacji międzyprzedmiotowej i realizacji celów przedmiotowych kształcenia ogólnego np. wiedzy o społeczeństwie, geografii, języka polskiego wychowania do życia w rodzinie
- zajęciach doradztwa zawodowego (10 godzin dydaktycznych na rok szkolny)
- godzinach wychowawczych
- zajęciach obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej
- warsztatach dotyczących umiejętności planowania kariery, poznania swoich umiejętności, zdolności
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, udział w wizytach zawodoznawczych w firmach)
- w ramach działalności wolontariatu

METODY PRACY

- Metoda projektu
- Pogadanki
- Burza mózgów
- Konkursy
- Dni talentów
- Wycieczki: CKP, firmy, instytucje
- Spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych
- Warsztaty
- Prelekcje
- Prezentacja

- Programy komputerowe
- Metody testowe: testy predyspozycji i preferencji zawodowych
- Konsultacje indywidualne
- Wirujące plakaty
- Lekcja odwrócona
- Badania ankietowe, kwestionariusze
- Analiza przypadku

EFEKTY DZIAŁAŃ:

Uczeń:

- Określa swoje zainteresowania, mocne i słabe strony, umiejętności, zdolności
- Zna wartość pracy i znaczenie pracy w życiu człowieka
- Zna czynniki wyboru zawodu
- Podejmuje próby planowania własnej drogi edukacyjno – zawodowej przy wsparciu osób dorosłych
- Zna aktualny rynek pracy, zawody przeszłości i przyszłości
- Orientuje się w ofercie edukacyjnej szkół w najbliższym otoczeniu
- Dokonuje autoprezentacji
- Zna kompetencje i kwalifikacje na współczesnym rynku pracy
- Wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.
- Współpracuje w grupie
- Rozwija kompetencje kluczowe i transferowalne
- Rozumie znaczenie ustawicznego kształcenia się

EWALUACJA DZIAŁAŃ:

- pytania ewaluacyjne do uczniów (umożliwiające uczniom np. samoocenę własnej aktywności na zajęciach, samoocenę stopnia zrozumienia/przyswojenia poruszanych treści)
- portfolio zawierające Indywidualny Plan Działania
- analiza dokumentacji (tematy zajęć w dzienniku)
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji, zachowań uczniów
- rozmowa doradcza z uczniem
- spotkania z absolwentami szkoły

PRZYKŁADOWE TEMATY, KTÓRE BĘDĄ REALIZOWANE PRZEZ WYCHOWAWCÓW W KLASACH VII – VIII:

- 1) Kto może pomóc w wyborze szkoły i zawodu?
- 2) Jakie mam mocne strony?
- 3) Kim chciałbym zostać w przyszłości?
- 4) Szkoła podstawowa i co dalej. Zasady rekrutacji.
- 5) Co dwie głowy to nie jedna. Kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu.
- 6) Wizyta w szkołach w ramach Dni Otwartych.

TEMATY ZAJĘĆ Z DORADZTWA ZAWODOWEGO W KL. VII:

- 1) Wszyscy jesteśmy zdatni.
- 2) Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.
- 3) Umiejętności a zawód.
- 4) Moje umiejętności – moje sukcesy.
- 5) Praca jako wartość. Czym się interesuję?
- 6) Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową?
- 7) Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa. Wolontariat wstępem do kariery.
- 8) Zawody w moim najbliższym otoczeniu. Charakterystyka zawodu.
- 9) Od elektryka do kierownika.
- 10) Kompetencje na rynku pracy. Samoświadomość kluczem do podejmowania decyzji.

TEMATY ZAJĘĆ Z DORADZTWA ZAWODOWEGO W KL. VIII:

- 1) System edukacji w Polsce.
- 2) Cele edukacyjne i zawodowe. Poznanie ścieżek realizacji planów zawodowych.
- 3) Współczesny rynek pracy. Czynniki trafnego wyboru zawodu.
- 4) Ja na obecnym rynku pracy. Kim chcę być w przyszłości?
- 5) Praca jako wartość. Analiza rynku pracy.
- 6) Zawody przyszłości.
- 7) Dokumenty aplikacyjne.
- 8) Autoprezentacja, rozmowa kwalifikacyjna.
- 9) Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych.
- 10) Zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych.